
Cultura popular als museus

En el llenguatge quotidià, quan diem que un objecte sembla una peça de museu o que un costum sembla propi de museu, ens referim, de ben segur, a objectes o a maneres de fer del passat que han perdut la seva vigència o el seu valor d'ús. El museu és, en aquest sentit, com les golfes de les cases grans: l'indret on hi deixem allò que ja no ens fa servei però que ens sap greu llançar i que considerem que potser algun dia li trobarem alguna utilitat.

Aquesta percepció del museu s'accentua quan ens referim a la cultura popular. Massa cops hem sentit reivindicar que no volem una cultura popular de museu com a sinònim d'una cultura morta, ancorada en el passat o tancada dins d'una vitrina.

És doncs a partir d'aquesta –mala– imatge dels museus que ens hem proposat de parlar en aquest número de la revista de museus i cultura popular. Per apropar-nos als museus com a institucions del present, vives i vigents, dedicades a la recerca, a la conservació i a la divulgació del patrimoni cultural. Per conèixer els museus i la seva funció en el coneixement i la dinamització de la cultura popular, entesa en l'ampli sentit que abasta tant la materialitat dels objectes, les eines o els estris, com la immaterialitat de les creences, les cançons, els jocs o els sabers tecnològics.

Defugint, però, l'altre extrem: la sacralització del museu com a dipositari del passat, conservador de les essències o certificador d'autenticitats.

Perquè els museus són, segur, institucions vives i vigents, hem convidat a diverses persones, procedents d'indrets diferents, a explicar-nos les seves experiències i a plantejar-nos les seves reflexions. Sens dubte, aquesta és

una mostra minsa de com, des de la pràctica museològica, s'està treballant en l'actualitat a l'entorn de la cultura popular: en la conservació dels testimonis materials i el coneixement de les formes de vida del passat, i en la implicació en els processos culturals del present.

Certament, la nostra societat ha vist modificar-se substancialment els canals de transmissió de la informació i el coneixement. De l'oralitat intergeneracional a la vora del foc a les converses a la xarxa telemàtica, de l'aprenentatge per l'experiència a la formació virtual, obrim nous camins sense haver, esperem, de renunciar a cap dels vells. El museu ja no pot ser, doncs, aquell edifici ple d'objectes caducs al qual acudir per impregnar-se de cultura per la simple contemplació de la peça. I és en aquesta necessària relació amb la societat, en el sortir de casa i trencar motlles, en la voluntat de repensar el present a partir del coneixement, en la reivindicació del valor social del patrimoni, on sovint ens trobem els museus i les associacions de recerca i dinamització cultural.

Aquest número de *Caramella* vol ser, doncs, una forma d'explicitar aquest espai comú i aquesta voluntat –o necessitat– de col·laboració entre museus i entitats de cultura popular. I una invitació a vosaltres, lectors, a descobrir o redescobrir aquest món fascinant dels museus. Unes institucions que tenen força a ensenyar i a explicar. Unes institucions que, de ben segur, tenen el poder de provocar reflexions, amb la seva manera d'interpretar el passat o mostrar els objectes. Encara que, a vegades, sigui per concloure que hi ha maneres millors de passar l'estona un dia plujós que volíem dedicar a fer turisme.

